

Проект

“На шляху до безпечної, здорової та задекларованої праці в Україні”

Деякі коментарі^{1,2} до проєкту закону України
«Про безпеку та здоров'я працівників на роботі»
(версія, подана на розгляд Кабінету міністрів України)

Прикінцеві положення, зокрема нова редакція Глави XVIII НАГЛЯД (КОНТРОЛЬ) ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ

Цей блок доречно вилучити із тексту проєкту закону, тому що запропонована редакція зазначеної Глави КЗпП не узгоджена повною мірою із положеннями конвенцій МОП 81 і 129, не враховує зауваження Комітету експертів із застосування конвенцій і рекомендацій та як наслідок вступає у протиріччя зі статтями Угоди про Асоціацію Україна-ЄС, зокрема:

Стаття 291 (3) ... Сторони підтверджують своє зобов'язання щодо ефективного виконання основоположних та пріоритетних конвенцій МОП, які вони ратифікували.... (конвенції МОП 81 і 129 належать до пріоритетних)

Стаття 296 (1) Кожна Сторона повинна ефективно застосовувати своє екологічне та трудове законодавство за допомогою стійких чи повторюваних дій або бездіяльності у такий спосіб, що впливає на торгівлю або інвестиції між Сторонами.

Стаття 11. Спеціальні умови виконання робіт підвищеної небезпеки

1. У випадках, коли цього вимагають характер і ступінь небезпеки робіт, виконання яких пов'язане з об'єктивно вищим ризиком впливу небезпечних та шкідливих професійних факторів на здоров'я та життя працівників (роботи підвищеної небезпеки), такі роботи можуть виконуватись лише за наявності щонайменше однієї з наступних умов:

1) чинного договору додаткового страхування життя і здоров'я працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки, **або**

2) чинного дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки, отриманого відповідно до цієї статті.

¹ Підготовлені у листопаді 2021р. після аналізу щодо врахування авторами законопроєкту [5-го пакету технічних рекомендацій](#), наданого Проєктом у липні 2021 р.

² Ці рекомендації не слід розглядати як офіційні коментарі МОП або як такі, що замінюють позицію наглядових органів МОП. Їхній зміст не відображає офіційну думку Європейського Союзу.

Договір додаткового страхування життя і здоров'я працівників, які виконують роботи підвищеної небезпеки, НЕ ПОВИНЕН замінювати чинний дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки.

Конвенція МОП № 155 передбачає заборону чи обмеження таких робіт залежно від дозволу чи контролю компетентного органу і не передбачає заміну дозволу додатковим страхуванням. Згідно з цією конвенцією, такі роботи, через підвищений рівень професійного ризику, пов'язаний з ними, повинні бути під додатковим контролем із боку компетентного органу, щоб забезпечити безпеку та здоров'я працівників під час виконання цих особливо небезпечних робіт.

Стаття 35. Відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників

...

4. За порушення норм цього Закону роботодавці несуть відповідальність у вигляді штрафу у разі:

5) допущення працівника до виконання робіт підвищеної небезпеки без отримання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки **або** без здійснення додаткового страхування працівника відповідно до цього Закону (стаття 11) – у розмірі, що дорівнює одноразовій допомозі, яка виплачується сім'ї потерпілого у разі його смерті внаслідок нещасного випадку відповідно до Закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування”, за кожного такого працівника;

Із необхідності переглянути статтю 11 випливає необхідність переглянути пункт (5) частини 4 статті 35.

Стаття 11. Спеціальні умови виконання робіт підвищеної небезпеки

...

8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпеки та здоров'я працівників, протягом 10 робочих днів з дня надходження заяви на одержання дозволу та позитивного висновку експертизи щодо спроможності роботодавця забезпечити безпечне виконання заявлених робіт приймає рішення про видачу дозволу або про обґрунтовану відмову в його видачі із зазначенням підстав, визначених цією статтею.

У разі якщо у встановлений законом строк роботодавцю дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки або рішення про відмову у його видачі не видано або не надіслано, **через 10 робочих днів з дня закінчення встановленого строку для видачі або відмови у видачі дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки роботодавець має право на виконання заявлених робіт.**

Термін 10 робочих днів для видачі дозволу може бути недостатнім з огляду на складний характер деяких робіт підвищеної небезпеки. До того ж набуття права на виконання робіт

підвищеної небезпеки, якщо дозвіл не був виданий або не було відмови у його видачі протягом 10 робочих днів, може призвести до неможливості практичного застосування статті 11(b) [Конвенції МОП №155](#). Доречніше передбачити більший термін для прийняття рішення щодо видача або відмови у видачі дозволу, а також обов'язок для центрального органу, що реалізує державну політику у сфері безпеки та здоров'я працівників, обов'язок повідомити рішення про видачу або відмову у видачі дозволу у встановлений термін.

Стаття 16. Управління професійними ризиками

5. Управління професійними ризиками здійснюється відповідно до методики, що визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері безпеки та здоров'я працівників.

Це положення має надто приписувальний характер і не відповідає логіці правової бази ЄС із БЗР, яка зосереджена на результатах, а не на процесах для їх досягнення. Вибір методики проведення оцінки ризиків (яких уже розроблено десятки) слід залишити на розсуд роботодавця. Конкретну методику повинен розробляти/визначати роботодавець на основі консультацій з працівниками та, де необхідно, з компетентними уповноваженими з питань БЗР, урахувавши специфіку робочої зони та наявні ризики. Натомість центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері безпеки та здоров'я працівників могло б надати рекомендації щодо проведення оцінки ризиків.

Стаття 35. Відповідальність роботодавця за порушення законодавства про безпеку та здоров'я працівників

...

8. У разі сплати роботодавцем 50 відсотків розміру штрафу протягом 10 банківських днів з дня вручення постанови про накладення штрафу за порушення вимог законодавства про безпеку та здоров'я працівників, передбаченого цією статтею, така постанова вважається виконаною.

Передумовою для права скористатися «знижкою» 50% на суму штрафу має бути не лише його сплата протягом 10 банківських днів, а і усунення самого порушення протягом того ж періоду або ініціювання усунення порушення для його повного усунення в термін, визначений інспектором праці. Це буде додатковим стимулом до усунення порушень і додержання законодавства, особливо з огляду на той факт, що розміри передбачених штрафів не є дійсно значними і такими, що мають стримувальний ефект.